

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 21.11.2006
COM(2006) 635 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

A KOHÉZIÓS ALAPRÓL SZÓLÓ ÉVES BESZÁMOLÓ (2005)

{SEC(2006)1366}

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Költségvetés-végrehajtás.....	3
2.	Gazdasági környezet és feltételrendszer	7
3.	A közlekedés- és környezetvédelmi szakpolitikákkal történő koordináció	9
3.1.	Közlekedés	9
3.2.	Környezetvédelem	9
4.	Vizsgálatok.....	10
5.	Szabálytalanságok és a támogatások felfüggesztése.....	11
6.	Értékelés.....	12
7.	Tájékoztatás és nyilvánosság	12

A KOHÉZIÓS ALAPRÓL SZÓLÓ ÉVES BESZÁMOLÓ (2005)

Ez a beszámoló a Kohéziós Alap létrehozásáról szóló 1164/1994/EK rendelet 14. cikkének (1) bekezdésével összhangban készült. A Kohéziós Alap 2005-es tevékenységeit mutatja be.

1. KÖLTSÉGVETÉS-VÉGREHAJTÁS

A Kohéziós Alap 2005-ös kötelezettségvállalásaira (a jelenlegi árak szerint) 5 131 932 989 € összeget kitevő forrás állt a 13 kedvezményezett tagállam rendelkezésére. Ez az összeg már tartalmazza a technikai segítségnyújtási hiteleket (8 100 000 €). Érdemes megemlíteni, hogy a Kohéziós Alap 13 tagállamot támogat, és Írország gazdasági növekedése miatt 2004. január 1-jétől már nem jogosult a Kohéziós Alap támogatására.

A kötelezettségvállalási előirányzatok szinte teljes mértékben felhasználásra kerültek (99,99 %), a teljes összegből semmi sem használható fel 2006-ban.

1. táblázat A kötelezettségvállalások végrehajtása 2005-ben (euróban kifejezve)

Kötelezettségvállalási előirányzatok	Eredeti összeg	Változások	Végleges források	Tényleges összeg	Törölve	2006-ra átvitt összegek
2005-ös költségvetés	5 131 932 989	0	5 131 932 989	5 131 394 095	0	0
2004-ről áthozott előirányzatok	2 084 326	0	2 084 326	2 084 326	0	0
Újra rendelkezésre bocsátott előirányzatok	0	0	0	0	0	0
Visszafizetések	0	0	0	0	0	0
Összesen	5 134 017 315	0	5 134 017 315	5 133 478 421	0	0

2. táblázat A kifizetések végrehajtása 2005-ben (euróban kifejezve)

Kifizetési előirányzatok	Eredeti összeg	Változások	Végleges források	Tényleges összeg	Törölve	2006-ra átvitt összegek
2005-ös költségvetés	3 005 500 000	- 905 667 578	2 099 832 422	2 095 501 859	4 330 562	0
2004-ről áthozott előirányzatok	133 138 854	0	133 138 854	133 138 854	0	0

Újra rendelkezésre bocsátott előirányzatok	7 413 307	0	7 413 307	7 352 531	0	60 775
Visszafizetések	0	0	0	0	0	0
Összesen	3 146 052 161	- 905 667 578	2 240 384 583	2 235 993 244	4 330 562	60 775

Mivel az év első kilenc hónapjában a kifizetések viszonylag lassú ütemben folytak, összesen 905,6 millió € összegű kifizetési előirányzatot utaltak a Kohéziós Alapból az ERFA-ba a többi Strukturális Alappal folytatott általános átcsoportosítási eljárás részeként. Ez az átcsoportosítás azt eredményezte, hogy a kifizetési előirányzatok kb. 99,8 %-a 2005-ben került végrehajtásra.

Az előirányzatok költségvetés-végrehajtása 2005-ben tagállamokra lebontva

3. táblázat Kötelezettségvállalási előirányzatok 2005-ben (euróban kifejezve)

Tagállam	Környezetvédelem		Közlekedés		Technikai segítségnyújtás	Összesen	
	Összeg	Körny. véd. %-os aránya	Összeg	Közl. %-os aránya	Összeg	Összeg	Tagállam %-os aránya
Spanyolország	852 915 773	47,2	955 633 794	52,8	-	1 808 549 567	35,2
Görögország	108 808 087	25,3	321 689 418	74,7	-	430 497 505	8,5
Portugália	289 926 872	59,2	199 774 911	40,8	-	489 701 783	9,5
Ciprus	13 122 653	86,9	1 976 824	13,1	-	15 099 477	0,3
Cseh Köztársaság	125 984 675	49,1	130 826 766	50,9	-	256 811 441	5,0
Észtország	33 779 915	38,5	53 970 504	61,5	-	87 750 419	1,8
Magyarország	157 491 180	50,7	153 050 527	49,3	-	310 541 707	6,0
Lettország	78 180 693	50,6	76 219 129	49,4	-	154 399 822	3,0
Litvánia	117 185 363	68,3	54 376 851	31,7	-	171 562 214	3,3
Málta	0	0	5 347 620	100	-	5 347 620	0,1
Lengyelország	673 535 292	57,8	491 996 252	42,2	-	1 165 531 544	22,7
Szlovákia	79 538 582	51,0	76 448 510	49,0	-	155 987 092	3,0
Szlovénia	47 140 815	90,9	4 694 914	9,1	-	51 835 729	1,0

Technikai segítségnyújtás	0	0	0	0	29 862 501	29 862 501	0,6
Összesen	2 577 609 900	50,2	2 526 006 020	49,8	29 862 501	5 133 478 421	100 %

4. táblázat Kifizetési előirányzatok 2005-ben (euróban kifejezve)

Az új tagállamokra vonatkozó adatok csak a 2004. május 1. utáni, a Kohéziós Alap értelmében elfogadott projektekre vonatkozó kifizetéseket tükrözik (tehát az ISPA-projektekre irányuló előcsatlakozási támogatást nem tartalmazzák). Az alábbi táblázat jelzi a 2004-es csatlakozás előtt elfogadott ISPA-projektekkel kapcsolatos 2005-ös kifizetéseket.

Tagállam	Környezetvédelem		Közlekedés		Technikai segítségnyújtás	Összesen	
	Összeg	Körny. véd. %-os aránya	Összeg	Közl. %-os aránya	Összeg	Összeg	%
Spanyolország	654 401 989	47,2	732 303 612	52,8	-	1 386 705 601	62,0
Görögország	156 508 198	49,9	157 306 438	50,1	-	313 814 636	14,0
Írország	12 004 179	73,2	4 391 663	26,8	-	16 395 842	0,7
Portugália	124 050 708	45,1	150 776 339	54,9	-	274 827 047	12,3
Ciprus	0	0	5 058 456	100	-	5 058 456	0,3
Cseh Köztársaság	0	0	15 326 716	100	-	15 326 716	0,7
Észtország	2 543 159	66,8	1 264 006	33,2	-	3 807 166	0,2
Magyarország	3 190 375	4,0	74 988 467	96,0	-	78 178 843	3,5
Lettország	0	0	20 441 701	100	-	20 441 701	0,9
Litvánia	0	0	48 866 247	100	-	48 866 247	2,2
Málta	0	0	0	0	-	0	0
Lengyelország	0	0	17 411 326	100	-	17 411 326	0,8
Szlovákia	2 664 822	61,3	40 784 213	38,7	-	43 449 035	1,9
Szlovénia	0	0	8 542 556	100	-	8 542 556	0,4
Technikai segítségnyújtás	0	0	0	0	3 168 067	3 168 067	0,1
Összesen	955 363 431	42,8	1 277 461 745	57,2	3 168 067	2 235 993 244	100 %

A program 4. évében az a tendencia alakult ki, hogy a közlekedési szektorral kapcsolatos projektek támogatására vonatkozó kifizetések előnyt élveztek, bár a közlekedési és a környezetvédelmi kifizetések megoszlása változó volt a tagállamokban.

5. táblázat Az új tagállamok korábbi ISPA-projektjeivel kapcsolatos 2005-ös kifizetések (kivéve a technikai segítségnyújtást)

Tagállam	Környezetvédelem		Közlekedés		Összesen	
	Összeg	Körny.v éd. %-os aránya	Összeg	Közl. %-os aránya	Összeg	%
Cseh Köztársaság	37.842.669,97	64,2%	21.083.316,98	35,8%	58.925.986,95	11,4%
Észtország	16.146.155,41	56,6%	12.363.826,57	43,4%	28.509.981,98	5,5%
Magyarország	28.224.506,00	39,8%	42.706.981,30	60,2%	70.931.487,30	13,7%
Lettország	24.905.962,19	41,6%	34.943.875,20	58,4%	59.849.837,39	11,5%
Litvánia	12.859.292,90	38,6%	20.464.144,41	61,4%	33.323.437,31	6,4%
Lengyelország	85.207.452,51	40,3%	26.464.614,43	59,7%	211.672.066,94	40,8%
Szlovákia	20.033.296,36	43,4%	26.147.266,92	56,6%	46.180.563,28	8,9%
Szlovénia	1.009.431,70	11,0%	8.137.626,12	89,0%	9.147.057,82	1,8%
Összesen	226.228.767,04	41,9%	292.311.651,93	58,1%	518.540.418,97	100,0%

6. táblázat Az 1993-99-es időszak kötelezettségvállalásainak elszámolása 2005-ben (euróban kifejezve)

Tagállam	Eredetileg elszámolandó összeg	Visszavonások	Kifizetések	Végző elszámolandó összeg
Spanyolország	305 739 244	30 456 151	70 983 944	204 299 149
Görögország	171 283 818	59 732 167	29 386 156	82 165 494
Írország	33 705 504		4 067 959	29 637 545
Portugália	31 638 853		2 124 257	29 514 596
Összesen	542 367 419	90 188 318	106 562 316	345 616 784

Megjegyzés: A 2005-ös eredetileg elszámolandó összeg a 2004-re vonatkozó táblázat pontatlan adatai miatt nem egyezik meg a 2004-es éves beszámolóban megadott végző elszámolandó összeggel.

A Kohéziós Alap kötelezettségvállalásai differenciált előirányzatok, azaz a kifizetések az eredeti kötelezettségvállalásoknak felelnek meg. Amennyiben a projekteket a határozatoknak megfelelően hajtják végre, automatikusan keletkezik elszámolandó összeg, ami a határozat és a záró kifizetés időpontja között eltelt időtartammal (általában 4-5 év) magyarázható.

Annak érdekében, hogy elkerüljék a kötelezettségvállalások és a kifizetések között felmerülő túlzott késedelmet, folytatódott a 2000-ben megkezdett intézkedésekre vonatkozó fennálló előirányzatok kifizetésére tett erőfeszítések. Az év eleji fennálló

előirányzatok kb. 36,2 %-a került kifizetésre vagy visszavonásra 2005-ben. 2005 végére a fennálló előirányzatok mértéke a Kohéziós Alap éves költségvetésének csupán 6,7 %-át tette ki (2002 végén több mint 50 %-át, 2003 végén pedig 39 %-át). A fennálló előirányzatok csökkentésére tett erőfeszítések 2006-ban is folytatódni fognak, együttműködve a projekt végrehajtásáért és a vonatkozó kifizetési kérelmekért felelős nemzeti hatóságokkal.

A tagországok által 2005-ben elfogadott projektek felsorolása a mellékletben található.

2. GAZDASÁGI KÖRNYEZET ÉS FELTÉTELRENDSZER

A Kohéziós Alap létrehozásáról szóló tanácsi rendelet¹ meghatározza az Alap felhasználásának makrogazdasági feltételeit. A rendelet kódifikált szövege kimondja, hogy abban az esetben, ha a Tanács, a Bizottság ajánlása alapján minősített többséggel eljárva, megállapítja, hogy egy tagállam nem hajtotta végre [stabilitási vagy konvergenciaprogramját] oly módon, hogy a túlzott költségvetési hiányt elkerülje, nem lehet az adott tagállam számára új projektet, illetve jelentős projektek esetében új projektszakaszt az Alapból finanszírozni. Ez a rendelkezés jelzi, hogyan képes a Kohéziós Alap nemzeti szinten azáltal költségvetési támogatási eszközként működni, hogy hozzájárul a tagállamok makrogazdasági fegyelmének megőrzéséhez.

2005-ben a Tanács egyik kedvezményezett országra vonatkozóan sem fogadott el az Alapból történő támogatás felfüggesztésére vonatkozó határozatot. 2004-ben az új tagállamok közül a következő hat országban a megengedettnél magasabb volt a költségvetési hiány: Cseh Köztársaság, Ciprus, Málta, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia. Mivel a Bizottság 2004-ben decemberében megállapította, hogy mindegyik tagállam hatékony intézkedéseket hozott a Tanács ajánlásait követően, a költségvetések 2005-ös alakulása, Magyarország kivételével, nem indokolt további intézkedéseket. Ciprus 2005-re meg tudta szüntetni túlzott költségvetési hiányát, míg a többi ország (kivéve Lengyelországot) konvergenciaprogramja, beleértve a költségvetési hiány megszüntetésére vonatkozóan kitűzött határidőket (Málta esetében 2006, Szlovákiában 2007 és Csehországban 2008), megfelel a tanácsi ajánlásoknak. Lengyelország 2005-ös aktualizált konvergenciaprogramja 2009-re kívánja az államháztartási hiányt 3 % alá visszaszorítani, miközben a 2004-es tanácsi ajánlás 2004 júliusára tűzte ki ezt a célt. A Tanács véleménye szerint ez az intézkedés nem alkalmas arra, hogy 2007-re megszüntesse a túlzott költségvetési hiányt, ezért a Bizottság a Stabilitási és Növekedési Paktum túlzott hiány esetén követendő eljárásának (EDP) megfelelően további intézkedéseket célzó ajánlásra készül.

2005-ben a Kohéziós Alap támogatásában részesülő 3 tagállam (Görögország, Magyarország és Portugália) ellen a túlzott hiány esetén követendő eljárás (EDP) keretében további intézkedéseket fogadtak el.

Portugáliára esetében újraindították a 2002-ben megkezdett és 2004-ben beszüntetett túlzott hiány esetén követendő eljárást (EDP). A 2004-ben elért 2,9 %-os

¹ Az 1164/94/EK tanácsi rendelet 6. cikke szerint, a Bizottság által előterjesztett kódifikált szövegnek megfelelően.

költségvetési hiányt követően, a Tanács a 2005-re tervezett 6,2 %-os költségvetési hiányra reagálva újraindította a túlzott hiány esetén követendő eljárást (EDP), és ajánlást tett a helyzet legkésőbb 2008-ig történő rendezésére. A Tanács a portugál stabilitási program 2005-ös aktualizálására vonatkozó véleményében úgy vélte, hogy a program megfelel a költségvetési hiány 2008-ig történő megszüntetésének.

2005 januárjában a Tanács megállapította, hogy Görögország és Magyarország nem hozott hatékony intézkedéseket a Tanács 2004. júliusi ajánlásaival kapcsolatban. Görögországra vonatkozóan azonban a Bizottság 2005 áprilisában megállapította, hogy válaszul a Tanács 2005. februárjában Görögországhoz intézett felszólítására, hatékony intézkedések kezdődtek meg a költségvetési hiány 2006-ban 3 % alá történő csökkentése érdekében. A Tanács figyelmeztetése 2006-ig meghosszabbította a túlzott hiány kiigazításának határidejét, ami megfelel a görög stabilitási program aktualizált változatában erre vonatkozóan meghatározott határidőnek.

A Tanács 2005 márciusában Magyarországra vonatkozóan új ajánlást fogadott el, melyben felszólította Magyarországot, hogy 2005 júliusáig hozzon kiegészítő költségvetési intézkedéseket, és szüntesse meg 2008-ig a túlzott költségvetési hiányt. A Bizottság 2005. júliusi Tanácsnak szóló közleményében megállapította, hogy a magyar hatóságok hatékony intézkedéseket hoztak a 2005-ös költségvetési hiánnyal kapcsolatosan, de további lépésekre lesz szükség, és a 2006-ra kitűzött költségvetési hiány csak lényeges és döntő kiigazítások révén érhető el. 2005. októberében a Bizottság újraértékelte a magyar költségvetés helyzetét, és ajánlásában felkérte a Tanácsot, hogy a 2005-ös évben már második alkalommal hozzon határozatot arra vonatkozóan, hogy Magyarország elmulasztotta a költségvetése kiigazítására irányuló hatékony intézkedések meghozatalát. Az újraértékelés szerint a költségvetési hiány várhatóan nagymértékben meghaladja a 2005-re és 2006-ra kitűzött költségvetési célokat, emiatt kérdésessé válik, hogy tartható-e a túlzott hiány kiigazítására vonatkozóan korábban megállapított 2008-as határidő. Tekintettel a fent leírt helyzetre a Tanács 2005 novemberében elfogadta második határozatát a Magyarország által foganatosított intézkedések elégtelenségének a Szerződés 104. cikkének (8) bekezdésével összhangban történő megállapításáról. Magyarország aktualizált, a 2004-2008 közötti időszakra szóló konvergenciaprogramját 2005 decemberében nyújtották be, mely a túlzott hiány 2008-ig történő csökkentését célozta meg. A Tanács által elfogadott vélemény szerint az új konvergenciaprogram jelentős veszélyeket hordozott magában, mivel ebben a kiadások csökkentését célzó intézkedések nem voltak világosan és mennyiségileg meghatározva. A Tanács emiatt felkérte Magyarországot, hogy nyújtsa be 2006. szeptember 1-jéig aktualizált konvergenciaprogramja felülvizsgált változatát. A feltételrendszerre vonatkozó rendelkezések 2007 után is érvényben maradnak: a Kohéziós Alap létrehozásáról szóló, következő pénzügyi időszakra vonatkozó, új rendelettervezet² részletesebben kifejti az Alap által történő támogatás feltételeinek alkalmazását. Az említett rendelettervezet szerint, amennyiben a Tanács úgy ítéli meg, hogy a Tanács ajánlására az érintett tagállam nem tette meg a szükséges intézkedéseket, vagy ezek az intézkedések helytelennek bizonyulnak, a Tanács a következő év január elsejei hatállyal az érintett tagállam részére az Alapból nyújtott pénzügyi támogatást teljes

²

A Kohéziós Alap létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre vonatkozó javaslat 4. cikke [COM(2004) 494 végleges, 2004/0166(CNS)]

egészében vagy részlegesen felfüggesztheti. A felfüggesztő határozat az új kötelezettségvállalásokra vonatkozik.

3. A KÖZLEKEDÉS- ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI SZAKPOLITIKÁKKAL TÖRTÉNŐ KOORDINÁCIÓ

3.1. Közlekedés

2005-ben a közlekedési ágazat a Kohéziós Alap összes kötelezettségvállalásainak majdnem felét (49,8 %) tette ki. A korábbi gyakorlathoz hasonlóan, a különféle közlekedési módok arányának javítása érdekében, a Bizottság felkérte a tagállamokat, hogy részesítsék előnyben a vasúti projekteket. A tagországok által 2005-ben támogatott projektek felsorolása a beszámoló mellékletében található.

A közlekedési ágazatra vonatkozó közösségi támogatást különféle eszközök összehangolása biztosítja: Kohézió Alap, ISPA, ERFA, transzeurópai hálózatokkal kapcsolatos programok és EBB-hitelek. Az említett eszközökből származó pénzügyi támogatást elsősorban közvetlenül a transzeurópai közlekedési hálózatokra (TEN-T) fordítják.

A transzeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó közösségi iránymutatásokat az 1692/96/EK határozat fekteti le, melyet a 884/2004/EK határozat módosított. A határozat 30 kiemelt fontosságú európai érdekű projektet határoz meg, melyből 14 az esseni Európai Tanács által elfogadott projektek felülvizsgált változata. A határozat szerint a tagállamoknak előnyben kell részesítenie a fenti projekteket.

A legutóbb az 1264/1999 tanácsi rendelettel módosított 1164/94/EK tanácsi rendelet 3. cikke szerint a Kohéziós Alap a transzeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó közösségi iránymutatások keretén belül meghatározott, és a tagállamok által finanszírozott, közös érdekű közlekedési infrastrukturális projektekhez nyújthat támogatást.

3.2. Környezetvédelem

2005-ben a környezetvédelmi ágazat a Kohéziós Alap összes kötelezettségvállalásainak kb. felét (50,2 %) jelentette. Általánosságban véve megállapítható, hogy a Kohéziós Alap által támogatott projektek a környezetvédelem fenntartható fejlődéssel kapcsolatos főbb célkitűzéseit szolgálták, különös tekintettel a hatodik akcióprogram kiemelt területeire (természetes erőforrásokkal való gazdálkodás, hulladékkezelés, éghajlatváltozás hatásait csökkentő projektek). A tagországok által 2005-ben támogatott projektek felsorolása a beszámoló mellékletében található.

A Kohéziós Alap 2005-ben folytatta a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtását, nem csupán az infrastruktúrák közvetlen finanszírozásával érve el ezt, hanem az irányelvek alkalmazásának ösztönzésével is. Ez az adott témának és részterületnek (pl. természetvédelem) megfelelő segítségnyújtást foglalja magában, például szilárdhulladék- és szennyvízgazdálkodás vagy környezeti hatásvizsgálat (KHV).

Az új tagállamok kiadásaiban kiemelt jelentőségű területként szerepelt a víz- és szilárdhulladék-gazdálkodás. A legfontosabb vonatkozó irányelvek követelményeinek teljesítése miatt az esetek többségében továbbra is fokozott igény van beruházásokra és infrastruktúrára a következő területeken: szilárdhulladék- és víz kezelés (különösen a települési szennyvíz kezelése), a levegőminőség javítása és az ipari szennyezés csökkentése. Ezért a környezetvédelmi infrastruktúra Kohéziós Alapból történő támogatása kiemelten fontos az új tagállamok számára.

4. VIZSGÁLATOK

A 4 régi tagállamra (Görögország, Írország, Portugália, Spanyolország) vonatkozó ellenőrzési munka továbbra is a három tagállam irányítási és ellenőrzési rendszereinek hatékony működésével kapcsolatosan felmerülő lényeges kérdések nyomán követését helyezte a vizsgálat középpontjába. A tagállamokkal (Görögország, Portugália és Spanyolország a központi szinten) közösen elfogadott cselekvési tervek ellenőrzése oly módon folyik tovább, hogy esetleges módosításokat is lehetővé tesz.

Az ellenőrzés a projektkiadásokat teljes rendszerre vonatkozó megfelelési tesztekkel és tételes ellenőrzéssel is vizsgálta; a kifizetési kérelmek jog- és szabályszerűségének biztosítása érdekében az ellenőrzés középpontjában az irányítási szinten történő felülvizsgálati ellenőrzések, a közbeszerzési követelményekre vonatkozó megfelelési tesztek, a kiadások támogathatósága és átláthatósága álltak. Emellett 2005-ben egy külön vizsgálat indult a hivatalosan lezártnak minősített programokra vonatkozóan, hogy az ellenőrzési vélemény elkészítése előtt megvizsgálják a lebonyolításért felelős szerv ellenőrzési munkáját. Spanyolországban és Portugáliában egy-egy közlekedési ágazati projektre vonatkozóan került sor ellenőrző látogatásra.

A 2005-ös évben 20 Kohéziós Alap által támogatott projektet ellenőriztek részletesen, döntő többségében Spanyolországban és Portugáliában, míg Görögországban főként megfelelési teszteket végeztek.

A rendszerek szintjén előforduló hiányosságok a nem megfelelő előzetes ellenőrzésekre (irányítási vagy működési felülvizsgálat) vonatkoztak, valamint arra, hogy az ellenőrzés nem felelt meg a szűrőpróbaszerű ellenőrzések 1386/2002/EK bizottsági rendelet 9. cikkében meghatározott követelményeinek. A projektek szintjén a fő hiányosságok a közbeszerzési szerződések elbírálására vonatkozó eljárást érintették. A megállapított szabálytalanságok az érintett tagállamok ellentmondásos eljárásaival és annak meghatározásával kapcsolatosak, hogy milyen mértékben és egyáltalán alkalmazható-e pénzügyi korrekcióra vonatkozó kérelem.

A Bizottság a 2005. január-március közötti időszakban végrehajtott szekunder elemzések segítségével győződött meg róla, hogy a tíz új tagállam létrehozta az 1386/2002/EK bizottsági rendeletben előírt rendszereket. 2005-ben megkezdődtek a rendszerellenőrzések, melyek célja az adott helyen található rendszer leírásának és működésének megfelelő vizsgálata volt. Emellett 2005-ben egy külön vizsgálat vette kezdetét, mely a csatlakozás után kötött szerződésekből álló minta alapján kívánta elvégezni a közbeszerzési eljárások megfelelő alkalmazásának vizsgálatát.

5. SZABÁLYTALANSÁGOK ÉS A TÁMOGATÁSOK FELFÜGGESZTÉSE

2005-ben az Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) öt ügyben indított eljárást a Kohéziós Alappal kapcsolatosan rendelkezésére bocsátott információ alapján. Ebből két ügy eredményezett külső vizsgálatot, és egy ügyet már lezártnak minősítettek (prima facie nem ügy). A maradék két ügy értékelését a 2006-os évre halasztották. Nem került sor a 2185/1996/EK rendeletnek³ megfelelő ellenőrző látogatásokra.

Nyolc kedvezményezett tagállam jelentett a Kohéziós Alap finanszírozása keretében történt szabálytalanságokról és tévesen kifizetett összegek behajtásáról, valamint egy információs rendszer e téren történő létrehozásáról szóló 1831/94/EK rendelet⁴ 3. cikkének megfelelően 204 szabálytalanságot, melyek 129 250 528 EUR összegű közösségi hozzájárulást érintettek. Az említett ügyekre vonatkozóan közigazgatási vagy jogi ténymegállapítás áll rendelkezésre.

Érdemes megemlíteni, hogy az ügyek többségét (192) a négy korábbi kedvezményezett tagállam jelentette, és közülük a görög ügyek voltak túlnyomó többségben (152), melyek 91 653 202 EUR összegű közösségi hozzájárulást érintettek, melyből még 24 872 456 EUR összeget kell visszatéríteni. Az ír hatóságok által jelentett ügyek összesen 21 714 607 EUR összeget tesznek ki, mely a végső kifizetés Bizottsághoz történő benyújtása előtt kerül levonásra. Ezzel ellentétben a 6 205 143 EUR összegű közösségi hozzájárulást érintő, portugál hatóságok által jelentett, 16 ügy és a 6 205 143 EUR összegű közösségi hozzájárulást érintő, spanyol hatóságok által jelentett, 6 ügy esetében 4 131 494 EUR és 8 378 744 EUR összeget kell visszatéríteni.

Az új tagállamok közül csak a Cseh Köztársaság, Észtország, Magyarország és Litvánia jelentett ügyeket (külön-külön 6, 2, 1 és 3 ügyről készítettek jelentést), ezek az ügyek kisebb összegű (közösségű) hozzájárulást érintettek, mint a fent említettek. Az esetek többségében az érintett összegek levonásra kerülnek a kifizetési kérelmek Bizottsághoz történő benyújtása előtt.

A többi új tagállam arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem történtek szabálytalanságok a 2005-ös évben. Fel kell hívni azonban a tagállamok figyelmét arra, hogy a nemzeti/vagy közösségi ellenőrző látogatások során bizonyos esetekben a vonatkozó rendelettel kapcsolatos hiányosságokról szóló értesítésre volt szükség.

Az esetek többségében a szabálytalanságok a közbeszerzési szabályozás alkalmazásával, a maradék esetben pedig a nem támogatható kiadásokra vonatkozó elszámolással voltak kapcsolatosak.

2005-ben a 2168/2005/EK rendelet⁵ módosította az 1831/94/EK rendeletet. A módosítások a következő témákat érintették: a szabálytalanság fogalma a 2988/95/EK tanácsi rendelet 1. cikkének (2) bekezdése szerinti szabálytalanság fogalmának megfelelően; a csalás gyanújának fogalma; annak pontos meghatározása, hogy mikor kell egy ügyről tájékoztatást adni a „csőd” fogalma és annak meghatározása, hogy mikor nem kell a csődre vonatkozó esetekről tájékoztatást adni,

³ HL L 292., 1996.11.15., 2. o.

⁴ HL L 191., 1994.07.29., 1. o.

⁵ HL L 345., 2005.12.21., 15. o.

kivéve bizonyos eseteket, amikor csalási gyanúról van szó; a szabálytalansági ügyekre vonatkozó információk elektronikus úton történő benyújtása; a bejelentési kötelezettség összeghatárának 4000 EUR összegről 10 000 EUR összegre történő emelése; a célkitűzések újraértelmezése, a kockázatelemzésre helyezve a fő hangsúlyt.

6. ÉRTÉKELÉS

Az 1164/94/EK rendelet 13. cikkének rendelkezései értelmében a tagállamok és a Bizottság biztosítják a közösségi támogatás hatékonyságát a Kohéziós Alap keretei között végrehajtott társfinanszírozású projektek végrehajtásakor. Ez olyan ellenőrzési és értékelési módszerek alkalmazását követeli meg, melyek segítségével a projekt az ellenőrzés és értékelés eredményeinek megfelelően módosítható.

A Bizottság és a tagállamok szükség esetén az Európai Beruházási Bankkal együttműködve értékeli az összes társfinanszírozású projektet (2005-ben 11 ilyen projekt volt).

A Bizottság és a tagállamok a projektek végrehajtásakor és befejezésüket követően ellenőrzik a projektek megvalósítását, végrehajtásuk hatását, valamint hogy a projektek milyen mértékben követték kitűzött céljaikat.

Emiatt a módszertani szinten minden támogatás iránti kérelemhez költség-haszon elemzés (CBA) tartozik. Az elemzésnek igazolnia kell, hogy a megvalósuló társadalmi-gazdasági haszon középtávon arányos a ráfordított pénzügyi támogatással. A Bizottság a költség-haszon elemzést a 2003-ban közzétett Guide to cost-benefit analysis of investment projects („Beruházási projektek költség-haszon elemzési útmutatója”)⁶ című dokumentum alapelveinek megfelelően végzi el, melyet a projekt szponzorai és a Bizottság is referenciaanyagként alkalmaznak.

A Bizottság 2005-ben az említett dokumentum alapján fontos módszertani támogatást nyújtott a tagállamok számára, és segítette őket kapacitásuk növelésében, hogy a projektek előzetes pénzügyi és gazdasági elemzései konzisztensek legyenek. A fenti célra egy speciális költség-haszon elemzési program (CBA Software) készült, melynek tesztelése lezárult, most már a gyakorlatban is alkalmazható. A program célja, hogy segítségével a Bizottság, majd ezt követően a kedvezményezett tagállamok, is a Kohéziós Alap által támogatott projektekre vonatkozóan költség-haszon elemzéseket készíthessenek.

Emellett még a 1992-2005 közötti időszakban a Kohéziós Alap által támogatott 200 projektből álló mintát felhasználó utólagos, 2004-ben végzett értékelés jelentett fontos munkát 2005-ben: egy ad hoc munkacsoport alakult, mely e beszámoló főbb témáinak meghatározását és ajánlásainak megfogalmazását tűzte ki célul.

7. TÁJÉKOZTATÁS ÉS NYILVÁNOSSÁG

A Bizottság március 9-én egy útmutatást tartalmazó dokumentumcsomagot juttatott el a tagállamokhoz. A dokumentumok célja, hogy az 1164/94/EK rendelet bizonyos rendelkezéseit hatályon kívül helyezze, és a hatékony és eredményes

⁶ http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/cost/guide02_fr.pdf

pénzgazdálkodás elveit szolgáló rendelkezéseket határozzon meg a következőkkel kapcsolatban: az Alapból történő támogatás 20 %-át kitevő egyszeri előleg kifizetésére vonatkozó rendelkezések; az előleg egészének vagy egy részének visszafizetésére vonatkozó eljárás („M+12 szabály”); az 1164/94/EK rendelet II. mellékletének C cikke (5) bekezdésének megfelelő eljárás („M+24 szabály”); a Kohéziós Alap által támogatott projektekről szóló határozat módosítására vonatkozó útmutató; az ISPA és a Kohéziós Alap közötti átmenetre vonatkozó átmeneti rendelkezések az érintett tagállamok esetében.

A Bizottság a 25 tagállamra részére április 20-án és december 15-én Brüsszelben két tájékoztató ülést tartott. Az első ülésen a Bizottság a Kohéziós Alap által támogatott 200 projekt utólagos értékelésének nyomon követését mutatta be, melynek következtetéseit az előző, 2004. novemberi ülésen vitatták meg. A decemberi ülés témája a környezeti hatásvizsgálat (KHV) megfelelőségének helyes gyakorlata volt.

A tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó intézkedések 2004/621 bizottsági rendelet április 1-jei elfogadását követően a Főigazgatóság közzétett egy információs anyagot az Info regio honlapon, és frissítette a Kohéziós Alapra vonatkozó honlapot.